

In A. Hans Kinderbibliotheek verschenen reeds :

Drie maanden onder de sneeuw: — Zwarte Ko. — De Heks uit de Duinen. — Sint-Gregoriusdag op school. — Aan de Molenbeek. — Een moedig meisje. — Karel Cogge. — Het Wondelijk gezelschap. — De Jonge Vluchteling. — De Mechelsche Toren en Jef Denijn. — Het Kermismeisje. — Willem Tell. — Beter een lap dan een scheur. — Harten van Goud. — Het verdronken land van Saaftinge. — De Fee van den Kluisberg. — De Zinneloozen te Gheel. — De Hut op de Heide. — Hugo Verriest. — De Klok van Stuyvekenskerke. — De Landlooper. — En toch Feest. — Sinterklaas in 't Veerhuis. — Grapjes. — De Vriezeman. — Verdwaald en terecht. — De Jongens van West-Roozebeke. — De Jongens van den Waterkant. — De kleine Smokkelaar, (De Cort). — Het kindje van de Zee. — In de Moeren. — De Bezembinders van Kleit. — De vlucht in een koffer. — De man in den toren. — Spreekwoorden in verhalen. — De Gierigaard. — Schoone daden. — De Veerman van 't Zwin. — Het Grafje aan de Zee. — Verhalen. — Zonder Ouders. — Brugge en Omgeving. — Eerlijk duurt 't langst. — De kleine Verspieder. — Grafje in de Duinen. — Verhalen. — Zonder Ouders. — Brugge en Omgeving. — Eerlijk duurt 't langst. — De kleine Verspieder. — Weer Thuis (Van Kalken). — Een Lastig Geschenk. — Broederliefde. — Kerstfeest in Vlaanderen. — Arme Bedelares (De Cort). — De verloren Zoon. — In 't bosch van Houthulst. — Nog Gered (B. Hans). — Uit de oude Doos. — Dokter Jenner en Jenny (J. G. Ten Heuvel). — Moeder Eyer. — Streng Winters.

Richt u voor Kinderbibliotheek tot A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

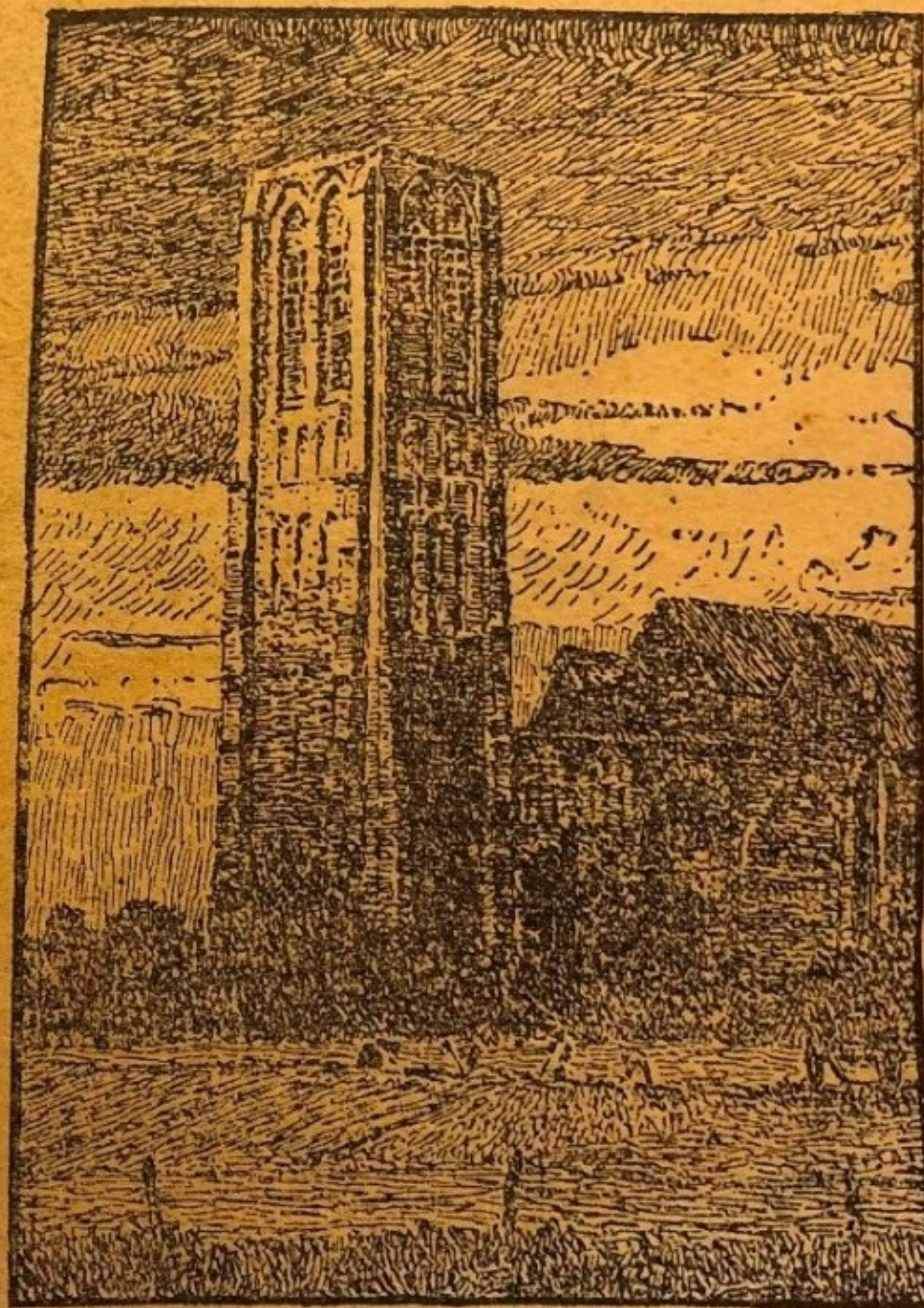
Alle deeltjes nog verkrijgbaar aan 50 cm. — Abonnement 6,50 fr. per 3 maanden. — Elke week een boekje.

Voor Katalogus- Romans, enz. tot B. H. Hans,

:: Huis Guido Gezelle, Kontich. ::

Nr 69

Leeuwtje van Damme

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, Kontich.

LEEUWTJE VAN DAMME.

I.

Op het strand tusschen Scarphout, dat nu Blankenberge heet, en Coudekerke, thans Heist, brandde aan aan een paal een bos riet, met teer doortrokken. Bij dien paal lag een boot, en daartegen leunden eenige mannen. Ze hielden de wacht.

— 't Duurt lang, zei een van hen, die Zwarte Diederik genaamd werd en een kaproen droeg ⁽¹⁾.

— Ze zullen komen, antwoordde zijn makker, Geert Raes. Heb maar wat geduld.

— Kunt gij iets zien ?

— Neen, het is een donkere nacht en dat komt ons goed te pas. 't Is nog het bepaalde uur niet.

Zwarte Diederik en Geert Raas waren vrienden van Frans Ackerman. Vlaanderen was in den tijd, waarvan we nu vertellen — het einde der 14^e eeuw — niet vrij. De Franschen, door graaf Lodewijk van Male ter hulp geroepen, om het volk, dat recht en vrijheid eischte, te onderwerpen, hadden bij West-Roozebeke Filips van Artevelde, den hoofdman of ruwaart en zijn volk verslagen.

(1) Wie het boekje « Bij de Boschkerels » gelezen heeft kent Zwarten Diederik reeds, alsmede andere personen van dit verhaal. Maar wie het niet heeft gelezen, zal toch ook heel goed deze vertelling begrijpen.

Filips was er gesneuveld. Maar de Gentenaren wilden zich nog niet onderwerpen. Ze streden voort onder het bevel van Frans Ackerman.

En nu trachtten ze de Franschen uit de Vlaamsche teden te verjagen. Dat was echter geen gemakkelijke zaak.

Thans hadden de Gentenaars het op Brugge gemunt. En om de stad te verrassen, zouden ze list gebruiken.

De Franschen hielden goed de wacht tusschen Brugge en Maldegem, naar den Oostkant, naar de zijde van Gent. Vandaar kon voor hen de vijand komen.

En nu zouden de Vlamingen hen pogen te verschalken. Daarom stonden in dezen donkeren nacht eenige mannen op wacht, aan het strand.

Zwarte Diederik en zijn vrienden waren in den namiddag hier van Gent aangekomen. En nu gaven ze een sein. Hun geduld werd nog lang beproefd.

— Als ze maar geen tegenspoed hebben, sprak Diederik.

— Geef zoo gauw den moed niet op, zei een derde zel. We hebben nog heel wat uren voor ons.

Eindelijk hoorden ze geluid uit zee.

— Daar zijn ze, riep Diederik verheugd.

Hij liep naar het water. Een bootje schoof op het strand en lag vast. Tien, twaalf kerels sprongen er uit.

— Brugge? vroeg Diederik.

— Aan ons! klonk het terug.

Zoo was het wachtwoord, als een teeken, dat allen tot de partij behoorden.

— En de anderen ? hernam Diederik.

— Ze komen... Twee booten hebben vast gezeten, maar zijn weer los, vertelde een der mannen. Gelukkig, dat we de hulp van visschers hadden. 't Is hier nog lastiger, om tusschen al die banken, den weg te vinden dan op het land.

— Och, te Scarphout hebben we goede vrienden, zei Diederik. En niet te vergeefs deden we een beroep op hun hulp.

— Ha, daar zijn de overige booten, sprak Zwarte Diederik verheugd.

Na eenige minuten had hij een honderdtal vastberaden kerels om zich heen, allen wel bewapend.

— Vrienden, hartelijk welkom, zei Diederik. Ackerman heeft u een zonderling bevel gegeven. Ge moest u in kleine groepjes naar Zeeland begeven, daar eenige bootjes koopen en naar Vlaanderen roeien of zeilen. En nu zijt ge hier. Alles is wonderwel gelukt tot nu toe. Maar thans komt toch nog het moeilijkste. Ge weet, dat wij Brugge willen nemen. Dozen nacht staat Ackerman met een leger bij Eekloo. Maar zoo hij dadelijk op Brugge marcheerde, zouden de Franschen ons plan begrijpen. En daarom verzinnen wij een list. Wij moeten den eersten aanval op de stad doen, en probeeren ze door verrassing te nemen. We dringen aan de Westzijde binnen. De Franschen zullen ons aan dien kant niet verwachten.

— Wij Brugge veroveren met honderd man ? vroeg een uit den hoop.

— Luister, vriend, ik heb nog niet alles gezegd. Tusschen de kust en Brugge hebben we ook bondgenooten. Ze zijn gewaarschuwd en gaan met ons mee. Hier en daar staan ze gereed. Zij ook moeten voor zichtig handelen, om geen argwaan te wekken. Eer we de muren van Brugge bereiken, zijn we vijf maal zoo sterk als nu. Kunnen we binnen geraken, dan is ook, vóór de zon rijst, Ackerman met een sterk leger bij ons. En hij zorgt wel, dat men ons de stad niet weer afpakt. Nu geen tijd verloren. We hebben goede gidsen en trekken langs de kortste wegen op.

Er woonde hier bij de duinen niemand. En Diederik kon niet denken, dat iemand het gesprek had afgeluisterd.

En toch was dit gebeurd. Toen de mannen de zandheuvelds beklommen en weer afdaalden, stond een gedaante op. Het was een spion, die voor de Franschen en den adel werkte. Hij had Diederik reeds eenigen tijd gevolgd, en kwam zoo eveneens aan het strand. De gluiper droeg den bijnaam van den Mol, omdat hij listig over den grond kruipen en sluipen kon.

De Mol was wat stram van het lange liggen en schudde zijn lijf.

— Nu als de wind naar Brugge, mompelde hij. Diederik moet den eersten aanval doen. En die uil meent, dat hij er niet verwacht zal worden. Wacht wat, jongen, ik zal zorgen, dat ge er bloedig uwen dwazen kop stoot. Ha, dat is geluk hebben. En er valt wat te verdienen !

De Mol was ook een Vlaming, maar om geld verried hij eigen broederen. Hij liep nu op een draf langs het strand tot dicht bij Scarphout. Daar kruiste hij de duinen. Hij kwam aan een hoeve.

— Te paard zou het sneller gaan, zei de schavuit.

Hij ging naar den stal en brak de deur open. Hij was daarin zeer behendig. De spion leidde een der paarden, die hier stonden, naar buiten. Hij zocht op den tast een breidel. Het duurde wel even, eer hij vond, wat hij begeerde. De Mol sprong op het dier...

— Vader, dieven ! hoorde hij roepen... Ze stelen de paarden.

— Ik ben ontdekt, bedacht de Mol met schrik.

Hij sloeg het paard, schopte het in de dijen, en het angstige beest schoot snel vooruit.

— Haal me nu maar in, spotte de Mol.

Het paard luisterde naar den breidel en draafde den weg naar Brugge op...

II.

Dien avond heerschte een onplezierige stemming in het huis van den gouverneur van Damme. Deze stad nu een kleine plaats, was toen groot en welvarend. Veel schepen kwamen er aan, losten en laadden er goederen. En te Damme woonden veel kooplieden en stonden groote pakhuizen en kantoren. Maar de han-

del tie, die er nu niet. Ook hier lag een Fransche bezetting, die er den baas speelde. De burgers hadden veel last van die vreemdelingen en waren er nijdig op.

De bevelhebber van Damme heette Roger van Ghistel. Zijn vrouw had zeven voorname dames van elders op bezoek. En daardoor was er een groote drukte in de woning. Roger van Ghistel wilde naar vrienden te Brugge. Zijn vrouw zei, dat hij thuis moest blijven. Het zou onbeschoft zijn, weg te loopen, nu die dames hier vertoefden.

— Ik ga toch naar Brugge ! snauwde de edelman. Al dat rumoer in huis ! Die zeven dames maken me een lawaai als klappermolens, waarmee de boeren de vogels op de vlucht jagen.

Roger van Ghistel was driftig geworden en liep kwaad de kamer uit. In de gang kwam juist de koksjongen, die in de keuken hielp. En hij was den haastigen heer wat in den weg.

— Ga van voor mijn voeten, lummel ! gebod de gouverneur en hij gaf den armen knaap een klap om de ooren.

Maarten, zoo heette de koksjongen, was even versuft. De slag had hem goed geraakt. Zijn wangen gloeiden er van. Maar Roger van Ghistel bekommerde zich niet om zijn onrechtvaardige daad en gaf bevelen aan zijn knechten om de paarden te zadelen. Hij wilde en zou naar Brugge rijden. Hij riep de officieren, die ook in de groote woning kamers hadden en noodigde

hen mee. Een kwartier later vertrokken ze. Mevrouw was daarover zeer verstoord. Maar ze mocht het toch niet toonen tegenover de zeven dames. En ze vertelde dan maar, dat haar echtgenoot dringende zaken te Brugge had.

Maarten, de koksjongen, zag door het keukenraam den gouverneur en de officieren van de binnenplaats rijden.

— Droomer, hebt ge niet anders te doen ? vroeg de kok. Ik weet niet waar mijn hoofd staat met al dit werk.

— Op uw schouders ! antwoordde Maarten. Een hals zie ik niet...

De kok werd door het personeel « korthals » genoemd.

— Deugniet ! schoot de man nu woedend uit. Als ik die fijne pastei niet in beide handen had, zou ik u eens een draai om uw ooren geven, die klinkt als een klok.

— Gij meent zeker, dat jongens maar dienen, om er op te dorschen ? hernam Maarten. Zoo denkt Mijnheer er ook over. Maar ik ben het moe hier klappen en stampen te krijgen.

— Ge verdient ze en ik beloof er u een heele vracht als ge niet dadelijk dien stapel schotels wast.

— Ik steek geen vinger meer uit aan al dien rommel hier - verzekerde Maarten. Ik wil geen keukenpiet zijn... Ik ga liever vechten, tegen de Franschen.

Ik bedank er voor klappen te krijgen, omdat mijnheer kwaad gezind is. En ook, het verveelt me hier al lang. Oom Jan heeft me in dit huis gebracht...

— Ja en ge dacht, dat ge dan niet anders te doen hadt, dan pasteien te eten, dan heele dagen te smullen, hé ? vroeg de kok. Maar ik heb nu genoeg van uw praatjes... Aan het werk !

— Neen...

— Wat, ge wilt niet ! Wacht eens even, luiwammes...

De kok zette de pastei neer en wilde Maarten aanvatten. Maar deze was hem te vlug. Hij boog zich en schoot tusschen de wijde beenen van den keukenbaas door.

Die beenen kregen daarbij een stoot en de verontwaardigde kok tuimelde achterover, juist met het hoofd in een bekken deeg, dat gereed stond om er koeken van te bakken. Andere knechten en meiden lachten luidkeels. De kok rees op, greep een grooten potlepel en wilde rechts en links klappen uit deelen.

Maar ieder ontweek hem.

— Maarten moet ik hebben ! schreeuwde de vertoornde man.

Hij zag er raar uit. Het deeg kleefde in zijn haren, zijn ooren, zijn nek.

— Maarten ! tierde de kok...

Maar de knaap was de woning uitgelopen en snelde naar een huisje bij de wallen. Daar woonden zijn

ouders. En er was ook iemand op bezoek, neef Koen, een jonge man van ongeveer vijf en twintig jaar.

— Wat komt gij nu doen ? vroeg vader aan Maarten. Krijgt gij verlof als er zoo'n drukte is bij den gouverneur. Er is immers een groot gezelschap aangekomen.

— Mijnheer is met al de officieren naar Brugge. tot morgen, vertelde Maarten. Hij vindt het daar veel plezieriger dan te Damme.

— Maar mevrouw is dan toch bij haar gasten gebleven ?

— Ja, vader !

— En dus is er veel werk in de keuken. Hoe moost gij dan heen gaan ?

— Vader, ik ben weggelopen, bekende Maarten. O, ik kon het er niet meer uithouden. Ik heb het u al meer gezegd.

— Dacht ik het niet ! riep de vader uit.

— Ik krijg altijd klappen en heelemaal onverdiend. Daar juist nog van mijnheer zelf. En de jongen vertelde, wat er in de gang gebeurd was.

Zijn moeder bekloeg hem.

— Zoo doen die heeren, zei Koen. Op het volk meenen ze maar te mogen slaan en schoppen. Dat gebeurt nu eigenlijk in heel Vlaanderen en daarom is er oproer.

— Ik zou veel liever bij het leger van Ackerman gaan, sprak Maarten.

— Denkt ge, dat ze daar zulke ventjes kunnen gebruiken ? vroeg zijn vader.

— Neen, Maarten, ge moet nog eerst een flink stuk groeien, zei neef Koen, Maar ik ben toch blij u zoo te hooren spreken.

— Kon Ackerman maar winnen ! zei de vader van Maarten nu ook.

— Wel, strijd dan mee ! drong de neef aan.

— Och, wat zal 't helpen !

— Als ieder zoo spreekt, blijven we zeker verdrukt, hernam Koen. Nu, we praten nog wel eens nader... Ik moet heen. Maarten jongen, ge hebt gelijk, dat ge uit dat huis van den gouverneur weggelopen zijt. Ge moet u niet laten slaan als een hond.

— En ge keert er niet meer terug ! besloot moeder. Wat denkt die groote praalhans wel en dan zoo'n kok !

Koen, de neef, vertrok.

— Maartens vader zal morgen raar opkijken, als hij hoort, dat Ackerman meester is van Brugge, zei hij bij zich zelf. En dan moet hij ook mee strijden.

Koen verliet de stad. Hij was een der mannen, die zich bij de bende van Zwarten Diederik moest voegen. Nog andere Dammenaars slopen heen. Ze mochten niet in groep vertrekken. Maar ze wisten, waar ze elkaar zouden vinden.

III.

Roger van Ghistel, de gouverneur van Damme, was bij den bevelhebber der stad Brugge en diens vrienden. Een talrijk gezelschap bevond zich in een groote zaal. Het ging er vroolijk toe. Men dronk wijn, speelde, of zat grappen te vertellen. En men gaf er niet om, dat het laat werd.

Eensklaps ontstond er beroering in de zaal.

— Wat is er ? Wat gebeurt er ? vroeg de een aan den ander.

Men zag, dat een officier een man binnen leidde en voor den gouverneur van Brugge bracht.

— Een oproerling ? Een spion ? zoo klonk het.

Maar dan hielden officieren en edelen zich stil en drongen naar voren, om te hooren en te zien wat er gebeurde.

Het was de Mol, die daar zijn boodschap deed. Op het gestolen paard was hij naar Brugge gereden en aan de poortwacht had hij gevraagd, om binnen gelaten te worden. Een officier ondervroeg hem. Toen hij hoorde, dat de Mol van een aanval der opstardelingen sprak, besloot hij hem bij den bevelhebber te brengen. En nu was hij hier met den gluiper, die in de duinen Zwarten Diederik afgeluisterd had.

De Mol gaf uitvoerig verslag van zijn reis.

— Die kerel liegt ! riep de gouverneur van Damme uit. Een paar honderd van die muiters zouden het

wagen een stad als Brugge aan te vallen. De vent wil zeker wat verdienen en ons toch iets wijs maken.

— Als hij dat waagde, hangen wij hem op, sprak de bevelhebber van Brugge.

— Heer, ik zweer u, dat ik de waarheid zeg ! hernam de Mol.

De bevelhebber zou natuurlijk toch maatregelen nemen. Het was plots gedaan met het wijn drinken, spelen en babbelen.

Alle officieren moesten op hun post. De Fransche soldaten werden naar de wallen geleid, zoowel aan de West- als de Oostzijde, den Noord- en den Zuidkant.

Men zou zich niet laten verrassen.

De bende van Zwarten Diederik was nu aangegroeid tot vijfhonderd man, en naderde de stad. De Franschen op de muren hielden zich stil. Ze zouden niet laten merken, dat ze waakten.

Zwarte Diederik nam de laatste maatregelen.

Hij was eenige dagen geleden al vermomd te Brugge geweest, en had daar vrienden van Ackerman bezocht. Er waren wel bondgenooten onder het Brugsche volk en deze zouden, zoodra de Gentenaren binnendrongen, met hen mede strijden. Op een zeker punt van de Westzijde was er een ondiepte in de vesten en langs daar wilden de stoutmoedige Vlamingen binnen de veste geraken. Eenige der vrienden zouden daar de wacht houden en dan den weg toonen.

Bespieders, door Diederik afgezonden, moesten nu die vrienden ontmoeten. Ze slopen stil naar de wallen, en wachtten daar op een sein. Iemand zou zacht fluiten als teeken, dat alles veilig was. Maar de mannen schrokken. Ze hoorden daar boven op de muren Fransch spreken. Plots ontstond er beroering. Een man daalde langs een touw van den muur in de vest. Hij moest opgemerkt zijn, want er klonken verwarde stemmen. En men wierp steenen naar hem. Doch, de geheimzinnige kerel zwom vlug naar de overzijde. Daar floot hij. De bespieders antwoordden...

— Komt vlug mee ! zei de man, die de stad verlaten had. Alles is verraden. De Franschen staan daar gereed, om u te ontvangen en af te maken.

Ze begaven zich snel naar Zwarten Diederik. De bode was een der Brugsche vrienden, die zijn leven had gewaagd, om de Gentenaren te waarschuwen en de kleine bende te redden. Diederik vernam, dat het plan uitgelekt was. Diep teleurgesteld moest hij besluiten met zijn volk af te trekken.

— Ja, er is verraad geweest, zei hij woedend. Dat de mannen van het Vrije dadelijk huiswaarts keeren ! Zelf besloot hij met hen, die over zee gekomen waren Ackerman op te zoeken. De bende ging dus uiteen...

Maar Koen, de Dammenaar, had zich niet verwijderd. Hij kwam bij Diederik en zei : « We kunnen Brugge niet nemen, maar misschien Damme wel. En als we Damme bezitten, houden we den sleutel van

Brugge in de hand. Dan kan er geen schip meer door ».

De gansche scheepvaart en dus ook de handel met Brugge, had langs Damme plaats.

— 't Is toch niet mogelijk onvoorbereid naar Damme te gaan, antwoordde Diederik.

— Misschien wel, hernam Koen. Roger van Ghistel, de gouverneur der stad, is met al zijn officieren naar Brugge vertrokken. Te Damme denkt men aan geen gevaar en er zijn thans geen oversten, om de verdedigers aan te voeren. De burgerij is met ons, want die haat de zware verdrukking der vreemdelingen.

Diederik luisterde nu met meer aandacht.

— We zullen dadelijk hierover met Ackerman spreken, zei hij.

Ze trokken allen om de stad heen en gingen dan den landweg naar Gent op. Het duurde niet lang, of ze ontmoetten de voorposten van het leger, dat met Ackermannaderde. Diederik en Koen waren spoedig bij den hoofdman. Ackerman hoorde met spijt het nieuws der mislukking, maar dadelijk kreeg hij hoop om Koens plan met goed gevolg uit te voeren.

— Aardenburg namen we ook bij verrassing, zei hij. Waarom zou dit te Damme niet gelukken. We willen het beproeven.

— Ik zal voorop gaan, sprak Koen. En ik kan onze vrienden te Damme in kennis stellen met ons voornemen. Dan zullen wij gereed om u te helpen. Ik kan een ondiepe plaats in de wallen, Met vlotten en lat-

ders kunt gij daar de muren beklimmen. En wij staan aan de binnenzijde gereed om u te helpen en in de stad zelve te strijden, moesten Franschen iets merken en den aanslag willen verijdelen.

— Heel goed, hernam Ackerman, maar wij dienen een gids te hebben.

Koen dacht even na.

— Dien kan ik u bezorgen, zei hij... Bepaal een wachtwoord. O, ik weet er al een, vervolgde hij. Het is gauw gevonden : « Damme aan ons ». En met de hulp van Onze Lieve Vrouwe, die wij te Damme bijzonder vereeren, zal Damme aan de Vlamingen komen. Volg den weg en een bode, een flinke knaap, zal u te gemoet treden en den juisten weg wijzen.

Men regelde nog eenige bijzonderheden en Koen spoedde zich dan naar zijn woonplaats. In minder dan een uur had hij den weg afgelegd. Maar nu moest hij binnen geraken.

Stoutmoedig begaf hij zich naar een der poorten. Daar stond een wacht. Koen riep, om in de stad gelaten te worden.

— Wie zijt gij ? vroeg een der schildwachten.

— Ik kom van Brugge. Mijn heer zendt mij met een boodschap.

En natuurlijk meende de hoofdman, die door den schildwacht geroepen werd, dat Koen den heer van Ghistel, den gouverneur, bedoelde. Die was immers

te Brugge. De brug werd neergelaten en de Dammeaar mocht in de stad.

— De gouverneur is zeker te Brugge aan het feest vieren ? vroeg de hoofdman.

— Ja, en morgen zal het hier ook feest zijn...

— Zoo ? Komen er dan gasten ?

— Ja... en veel...

— En de kok moet zeker nu al beginnen om te bakken en te braden... Hij heeft het al gedaan voor de edelvrouwen... En thans voor de edele heeren ! Als er dan ook maar aan de soldaten gedacht wordt.

— 't Zal een groot feest zijn, hernam Koen. Doch laat me nu gaan... Ik heb haast....

Koen spoedde zich verder. « Ja, 't zal feest zijn », mompelde hij, « maar anders dan gij meent... feest voor ons ! » Hij liep dadelijk naar het huis bij de vesten, waar de ouders van Maarten, den voormaligen koksjongen, woonden. Hij klopte op de deur. Een raampje in 't dak werd geopend.

— Wie daar ? klonk het.

— Neef Koen !

— Gij nog ?

— Toe laat me binnen !

— Dadelijk.

De vader van Maarten opende de deur en zei verbaasd :

— Waar komt gij toch vandaan ?

— Van Ackerman ! Luister... ik moet snel hande-

len. Over een uur zullen de Gentenaren binnen Damme zijn.

— Maar ge raast !

— Neen, neen... ik meen het... Ackerman maakt van de gelegenheid gebruik, dat de gouverneur met zijn volk zich te Brugge bevindt, om Damme te overen. En het is niet moeilijk. Hier achter uw huis zijn de vesten ondiep, niet waar ?

— Ja...

— En met ladders klimmen de Gentenaren tegen de muren op...

In het kamerke, waar beide mannen nu stonden, en de vader van Maarten het vuur van onder de asch in den haard opgerakeld had, om zoo, met wat droog rijshout, licht te maken, leidde een smal trapje naar den zolder. Langs dit trapje gleed nu een jongen. Het was Maarten. Op het geklop en het geroep van zijn vader door het dakvenster was hij wakker geworden. Hij herkende de stem van Koen en hoorde het nieuws. Toen kon hij het in bed niet uit houden. En nu stond hij hier met glinsterende oogen.

— Ik doe mee ! zei Maarten.

— Wat mee ? vroeg zijn vader.

— Om de Franschen te verjagen. O, ja, neef Koen, de Gentenaren kunnen best door de vesten achter ons huis. Gisteren heb ik er nog paling gevangen en stond maar tot aan de knieën in het water. O, ik doe mee !

— Flink zoo, sprak Koen. Ik heb u juist noodig. We

zullen u van den muur naar beneden laten, gij doorwaadt de vest en volgt den weg naar Brugge. Al gauw zult ge Ackerman ontmoeten. Gij zegt « Damme ». De Gentenaren antwoorden dan « aan ons ».

— O, ik zal dadelijk gaan ! riep Maarten uit. Ik mag, hé, vader ?

Moeder was ook opgestaan en hoorde, wat er moest gebeuren.

— Dat ieder zijn best doe, zei ze onmiddellijk. Ik weet niet, hoe de mannen zoo lang die heerschappij verdragen hebben. Dit is ons Damme niet meer. Vreemden spelen er den baas en een eerlijk Dammenaar kan geen stuk brood verdienen. Vader, gij aarzelt toch niet...

— Als 't maar lukt !...

— Het moet lukken ! verzekerde Koen.

— En lukt het niet, dan gaan we, bij de boschkeuren wonen, in het woud, hernam moeder. We zullen er al licht zoo wel den kost vinden als hier... En we zijn er vrijer, want als de graaf het in 't hoofd krijgt, slaat hij weer een paar honderd mannen het hoofd af, zopals hij te Brugge liet doen.

— Kom, aan 't werk ! drong Koen aan. We gaan voorzichtig onze vrienden waarschuwen. En dan verzamelen we ons hier, om Ackerman te helpen, zoodra hij binnen dringt. Wij weten, waar de Fransche soldaten en de leliaarts huizen en kunnen er de Gentenaren heen leiden. En Maarten brongt Ackerman bij de stad.

De knaap was in eenige oogenblikken gekleed. Zijn vader zocht een sterk touw. Maarten kuste zijn moeder. En deze zegende haar kind met een kruis. « God zal u geleiden ! » zei ze, ontroerd. « Ge werkt voor het recht van ons volk. Wijl gij weg zijt en uw vader en Koen de strijders van Damme bijeenroepen, kniel ik daar voor het beeld van Onze Lieve Vrouwe van Damme en bid ».

Vader en Koen gingen met den jongen naar den stadsmuur. Ze bonden hem het touw stevig onder de armen. Dan lieten ze Maarten neer. De jongen hield zich met handen en voeten van de steenen af, om niet geschamd te worden. Zoo daalde hij in de vest. Het water reikte hem even over de knieën. « Klaar », zei Maarten op gedempten toon. Hij ontdeed zich van het touw. En dan waadde hij naar den anderen oever. Geen schildwacht was hier te zien. Damme werd slecht bewaakt. De gouverneur gaf immers het voorbeeld van nalatigheid.

Maarten klom tegen den oever op. Nu dit alles ging hem beter dan schotels wasschen en andere keukenwerk. Vastberaden stapte hij den weg naar Brugge op. Zijn hart klopte onstuimig. Ackerman ontmoeten, hem aanspreken, hem begeleiden ! Nooit had hij zoiets durven droomen...

Maarten hoorde in den stillen nacht een gerucht. En bijna onmiddellijk daarna zag hij gestalten. Daar moesten de Gentenaren zijn.

— Damme ? vroeg hij.

— Hei, wat wilt ge ? klonk het barsch.

Maarten schrok geweldig. Hij stond voor eenige soldaten van den gouverneur, kerels, die bij nacht rondzwierven om te stelen, want dat werd toen veel gedaan. Maar de jongen moest zich niet lang beraden. Hij maakte een sprong zijwaarts en snelde over het land heen. De kerels achtervolgden hem. O, wat maakte de jongen nu beenen. Hij wilde niet in handen der woestelingen vallen. Doch hij bedacht ook, hoe alles te Damme zou mislukken, als hij door de soldaten gepakt werd. Hijgend rende Maarten voort. Hij kwam weer op den weg. En opnieuw zag hij gestalten. « Damme ? » vroeg hij gejaagd... « Aan ons ! » klonk het. Een man nam hem bij den arm. « Wie heeft u gezonden ? » vroeg hij aan Maarten.

— Koen, heer ! Maar daar zijn soldaten... Ze achtervolgen me... O, ik hoor ze al... Ze kunnen alles doen mislukken. Grijpt ze vast !... Er zijn er vijf of zes ».

Met moeite bracht de afgematte Maarten deze woorden nog uit. Maar Ackerman, die aan het hoofd der bende stond, had ze toch duidelijk verstaan. Vlug gaf hij eenige bevelen. En de soldeniers, die het plan hadden Maarten te vangen, liepen recht in de armen der Gentenaren. Een kort gevecht had plaats. De soldaten werden gedood. In dien tijd was de haat tusschen strijdvoerende partijen groot, en men trad van weerszijden bij een ontmoeting onmeedoogend op. De lichamen werden op zijde gesleurd.

Intusschen was Maarten op adem gekomen. Haastig vertelde hij, wat er gebeurd was en welke maatregelen Koen en zijn vader namen. Ackerman hoorde dus, dat die botsing met de soldeniers niet in verband stond met zijn krijgsplan. Hij was zeer tevreden en tikte Maarten op den schouder, zeggende : « Gij zijt ons Vlaamsch leeuwte van Damme ! Een flinke knaap hoor ! Ha, waren alle groote mannen, maar als gij, dan zou Vlaanderen spoedig vrij zijn en ieder vreedzaam kunnen werken voor vrouw en kinderen. En nu, trekken we voort. Die soldaten hadden alles kunnen in de war brengen. Ons leeuwte heeft het verhinderd ! »

Maarten stapte nu naast Ackerman. Of hij fier was ! Na de eerste rangen van het leger reden wagens met vloten en ladders. Men naderde de stad. Ackerman zond eerst verspieters uit. Leeuwte — we zullen Maarten nu ook maar zoo noemen — wees hun den weg over het land naar het ondiep gedeelte der vesten. Daar floot hij even... En zijn vader floot terug. Alles was in orde. De verspieters en Leeuwte keerden terug, om dit aan Ackerman te melden. Men had intusschen de ladders en vloten gelost en droeg die naar de vest. En nogmaals betoonde Leeuwte zich een ferm gids. Het volk volgde, de wapens in de hand. Het was doodstil binnen Damme. Men hoorde de klok drie uur slaan...

Mannen, die in het water gingen, hielden de vloten vast en hierop stelde men de ladders. Maarten

klom het eerst naar boven. Daar vond hij Koen en vader. Ackerman kwam na hem. En Koen zei :

— Heer, hier beneden, binnen de stad staan vijf en zestig vastberaden bondgenooten, om u te helpen.

— Goed zoo, antwoordde de aanvoerder. Zij zullen ons naar de plaatsen brengen, waar de Franschen nestelen.

— Ik heb de wegwijzers reeds aangeduid.

— We gaan dan in verschillende groepen...

Dit alles werd vlug geregeld. En toen gaf Ackerman stil een bevel. De eerste Gentenaars kwamen over de muren en dan volgden de anderen. Het leger was bij Brugge in tweeën verdeeld : de eene bende stond nu hier, de andere moest rond Brugge dwalen, om de aandacht der Franschen daar te bepalen en ze van elders en met name van Damme af te leiden.

Ackerman had uitmuntende maatregelen genomen. En te Damme ging alles naar wensch. Ongestoord kwam zijn bende in de veste en verdeelde er zich in groepen. Bij elke groep stelden zich Dammenaars aan het hoofd.

Leeuwte was in huis gegaan. Moeder begroette hem met vreugde. Maar de knaap had nu geen tijd om veel te vertellen. Hij stormde naar den zolder en keerde terug met een vlag. Het was die van den Zwart Leeuw van Vlaanderen. Maarten vond ze eens in het huis van den gouverneur. Leliaarts hadden ze bij West-Roozebeke veroverd. Maarten nam ze toen mee, overtuigd, dat de Zwarte Leeuw wel weer eens aan torens en gevels klimmen zou. En nu was die tijd gekomen.

Stil trokken de Gentenaren door de slapende stede. En eensklaps klonk de strijdkreet. De volgelingen van Ackerman vielen de gebouwen aan, waar de Franschen ingekwartierd waren. We zeiden het reeds, dat men in dien tijd weinig genade betoonde. En 't ging hier dan ook wreed toe. Het bloed stroomde. Het was gruwelijk. Maar de Vlamingen werden door de verdrukking toewanhoop gedreven.

Er waren genoeg Franschen, die zich wilden verdedigen. Maar ze hadden geen aanvoerders. De meeste officieren bevonden zich immers te Brugge. De weerstand werd spoedig gebroken. Veel Franschen sneuvelen. Anderen lagen zwaar gewond. En de overigen werden gevangen genomen.

Ackerman had zich naar de woning van den gouverneur begeven. Het personeel, dat verschrikt ontwaakte, bood weinig verzet. Mevrouw van Ghistel trad uit haar kamer. Ze had zich vlug gekleed. Ze was doodsbleek.

— O, wat gebeurt er ! kermde ze.

— Ackerman heeft Damme veroverd, zei een der dienaren. En hij zelf is in huis...

Ackerman hoorde dat de edelvrouwe opgestaan was. Hij kwam bij haar.

— Mevrouw, zei hij, wees niet bevreesd. Wij strijden allen tegen mannen. Ik waarborg u volkomen veiligheid.

— En ik verzoek die ook voor zeven dames, die mijn gasten zijn, sprak de echtgenoot van den gouverneur.

— Toegestaan, alsmede voor uw dienaren en meiden, zoo allen zich ordelijk gedragen.

Leeuwtje was ook deze woning binnengetreden. Hij kende er goed den weg immers. En hij snelde naar boven met een lamp die hij uit de keuken meenam. Onder den arm droeg hij zijn dierbare vlag. Hij wilde naar den toren. In het kamerke daar zag hij een man, die op de knieën lag en smeekend de armen ophief, kermend : « Genade... o, dood me niet... ik zal voor al uw soldaten lekkere koeken bakken en vleesch braden. Ik zal u ook in den wijnkelder brengen. Genade, beste heer ! »

Leeuwtje begon luid te lachen. Het was de kok, die daar lag en zulke schoone beloften deed. Hij was hier gekropen, om zijn lijf te bergen.

— Wees maar niet bang, zei Leeuwtje. Ik zal u geen kwaad doen !

— O, Maarten, zijt gij het... Ik meende, dat het van die leelijke Gentenaren waren, die moordenaars. Houd u toch stil, dat ze ons niet vinden ! Het zijn wreede kerels als duivels !

— Spreek geen kwaad van mijn vrienden ! Ik heb Ackerman in de stad gebracht hernam Leeuwtje.

— Gij ? Ge kent hem ?

— Natuurlijk ! En ik kom hier de vlag op den toren zetten !

— O, Maarten, gij kent Ackerman ! Zeg dien goeden heer, dat ik ook met hem wil strijden, kermde de kok weer. Ze zullen mij toch geen kwaad doen. En

Maarten, ik zal u nooit meer slaan ! Ge zijt een brave, vlijtige jongen...

— Mij slaan... neen, die kans krijgt gij niet meer ! spotte Leeuwkje. Wees maar niet bang, niemand zal u wat doen.

— Maarten, ik geef u een heele pastei, de grootste, die er is.

— De Gentenaren zullen ze al opgesmuld hebben.

— Maar dan bak ik een andere !

— Hier op den toren zeker ! Laat me nu gerust !...

En Leeuwkje klom nog wat hooger. Als morgen de zon verrees, moest in het gouden licht van het gouverneurshuis de Zwarte Leeuw van Vlaanderen wapperen.

— — — — —

Veel burgers, niet juist wetende, wat er gebeurde, hadden hun woning niet durven verlaten. En toen ze den volgenden morgen buiten traden, hoorden en zagen ze, dat Damme in de macht was van Ackerman ; ze keken naar de vlag op het gouverneurshuis, nu niet meer die van den Franschen koning, maar de eigen Zwarte Leeuw. De meesten waren hierover zeer verheugd en bewonderden Leeuwkje, den knaap, die ook zoo dapper tot deze overwinning had meegewerkt.

— — — — —

Te Brugge was dus niet gestreden geworden. Wel meldden verspieters, dat er benden rond de stad doolten. Maar men deed geen bestorming. De bevelhebber der stad liet den Mol weer voor zich komen.

— Man, zei hij, het is wel waar, dat er oproerlin-

gen om de stad dwalen, maar gij hebt er een heel verhaal bij gelogen, namelijk van dien aanval op de Westzijde. Er is niets gebeurd.

De spion zwoer bij hoog en laag, dat hij de zuivere waarheid meegedeeld had. De bevelhebber wilde hem echter niet gelooven.

— We zullen dat liegen afleeren, hernam hij. En ik zal u daarom een maand op droog brood en water zetten in de gevangenis.

Wat viel dat den Mol leelijk tegen !.. Dat was anders dan een belooning ! En dadelijk moest hij naar een donkeren kelder van 's Graven steen.

's Morgens hoorde men, dat Damme veroverd was. En toen meende de gouverneur, dat de Mol verkeerd verstaan had, en Brugge voor Damme nam.

— Toch moet hij blijven zitten, sprak hij, dat zal hem leeren een volgend maal beter te luisteren.

— — — — —

Roger van Ghistel was in het huis van den Brugschen bevelhebber gebleven, en had wat rust genomen. Een der officieren wekte hem.

— Heer, Ackerman en zijn oproerlingen hebben Damme genomen, zei hij.

— Maar wat een grove grap verteld ge mij nu ! riep de heer van Ghistel.

— Helaas, het is ernst. Damme is in de macht van de muiters.

De gouverneur was nu klaar wakker. Hij zag zeer

bleek, toen de officier hem nadere bijzonderheden meedeelde.

— We moeten die slechte kerels uit Damme jagen ! snoefde Roger van Ghistel.

— Helaas, Ackerman heeft nu een sterk leger laten binnen rukken. En de burgers steunen hem.

De gouverneur gevoelde wel, dat hij zelf schuld had. In plaats van te waken, kwam hij feest vieren. Dan dacht hij ook aan zijn vrouw. Zouden de Gentenaren haar niet gedood hebben ? Maar vooreerst kon Roger niet naar zijn woning gaan zien, wat er gebeurd was.

Ackerman had inderdaad meer volk laten binnen rukken.

't Leeuwtje van Damme, Maarten, de voormalige koksjongen, was nu de page of schildknaap van Ackerman. Hij woonde bij dezen in het huis van den gouverneur. En als hij met bevelen in de keuken kwam, gehoorzaamde de kok op zijn wenken. Dat was anders dan klappen uitdeelen.

V.

Maar de koning van Frankrijk zwoer, dat hij de Vlamingen uit Damme zou jagen. Hij vierde juist zijn bruiloft, te Amiens toen hij het nieuws uit Vlaanderen vernam. « Geen huis blijft te Damme recht », verzekerde de vorst. De feesten werden gestaakt en de soldaten verzameld.

Verspieders brachten dit nieuws naar Damme. De stad Sluis was nog niet genomen en Franschen en Leliaarts konden daar de schepen ophouden. Er kwamen

geen levensmiddelen aan. Het beleg kon lang duren. En Ackerman besloot met de levensmiddelen zuinig te zijn. Hij behield vijftien honderd van de dapperste strijders. De anderen moesten heen. Op de muren stonden kanonnen. En Ackerman verwachtte hulp van de Engelschen. Koen, de neef van Maarten, was naar Sluis vertrokken. Daar had Ackerman ook vrienden. Misschien wilden zij ook meehelpen. 't Leeuwtje bleef trouw aan de zijde van den hoofdman.

In vijf dagen tijds stond de Fransche koning met zijn leger voor Damme. Zijn soldaten wilden de muren beklimmen. De verdedigers ontvingen hen op pijlen, groote steenen, kokende olie, gesmolten lood, en andere weermiddelen, die in dien tijd even gruwelijk waren als de granaten, bommen, stikgassen van den laatsten oorlog. O, als de vrede gestoord is, kunnen menschen wreed handelen jegens elkander.

De bevelhebber van Brugge had den Mol eerder uit de gevangenis gelaten, dan hij gezegd had. De spion verliet haastig de stad. Hij vond op een hoeve zijn gestolen paard terug en reed naar Sluis. Hij had gehoord, dat een der heeren, voor wie hij soms werkte, zich daar bevond. En dit was ook het geval. Die heer, een Leliaart, gelastte den Mol rond te sluipen, en de lieden af te luisteren. Men zei, dat veel Sluische burgers Ackerman genegen waren.

Op zekeren avond bemerkte de Mol, hoe eenige mannen behoedzaam naar een huisje bij den wal slo-

pen. « Daar gebeurt iets, dat niet bekend mag zijn », dacht de gluiper. Hij kroop naar de kleine woning. Hij zag een boom, welks takken tot het dak reikten. De Mol had gauw een plan gemaakt. Langs dien boom krom hij op het dak en door een venstertje wrong hij zich op den zolder. Voorzichtig zakte hij op den vloer. Tusschen de planken waren reten. De Mol keek er door. Beneden was er licht en om de tafel zaten eenige mannen. Bij hen bevond zich Koen uit Damme. De wakkere kerel had trouw zijn taak verricht en de vrienden van Ackerman aangezet Damme te helpen. De Mol hoorde, wat er nu gezegd werd.

— Makkers, sprak Koen, we zullen dus morgenavond een bijeenkomst hebben met de anderen, hier in dit huis. We hebben nu twee middelen, om onze broederen bij te staan. Eerst zullen we trachten de Fransche vloot in de haven te overmeesteren. Het kan met de medewerking onzer flinke schippers gelukken. Als we meester zijn van die vloot, kunnen we de Fransche schepen binnenlaten. En dan moeten de Franschen van Damme weg. Mislukt dit plan, dan steken we de dijken door en brengen we het water over het land. Zoo zal de streek tot Damme blank staan. En de Franschen moeten eveneens vertrekken. De Franschen klagen nu al over den moerassigen grond, en de vochtigheid, waardoor hun paarden bij honderden wegsterven... Ook de ridders klagen over de slechte lucht. En velen gaan naar andere steden, omdat ze niet ziek willen worden. Er heerscht groote ontevredenheid.

Bakken wij hun een goede poets, dan winnen wij den strijd! Dus moed en durf, vrienden. Vergeten we niet, dat onze vrienden te Damme ook gebrek lijden. De tijd dringt dus om te handelen.

De Mol was gelukkig, dit alles te hooren. En hij verliet even gluiperig den zolder, als hij gekomen was. Dadelijk ging hij alles vertellen aan zijn meester...

Den volgenden avond zaten Koen en de Sluische burgers met andere vrienden weer samen, om nu de laatste maatregelen te nemen. Eensklaps was het huis omsingeld door Fransche soldaten. Het verraad van den Mol bereikte zijn doel. De Vlamingen werden gevangen genomen. Men hield in dien nacht nog andere burgers aan. Allen werden ter dood veroordeeld. Ze moesten het schavot beklimmen. Ook Koen was bij hen. De arme jonkman keek in de richting van Damme. « God helpe ons Vlaanderen », bad hij. Hij blikte dan naar het volk. « Toch wordt Vlaanderen vrij! » riep hij zoo luid hij kon. Toen knielde hij voor het blok en de beul sloeg hem het hoofd af. O, wat edel bloed is er al vergoten voor Vlaanderens recht, eeuwen lang!

Uit Sluis zou men Damme geen hulp kunnen bieden! Fransche schildwachten riepen het nieuws der terechtstelling tot de belegerden. Ackerman begreep, dat Damme vallen moest. Men had gisteren de waterleiding naar Male afgesneden (1). En te Damme had

(1) Het was wellicht de eerste waterleiding in Vlaanderen. Men ziet er nog stukken van op het stadhuis te Damme.

men schier geen drank meer. Ook de honger neep. Het beleg duurde nu drie weken. De doode paarden in den omtrek verpestten de lucht. Ook uit de vesten stegen slechte walmen op. In de stad werden veel burgers en Gentsche strijders ziek. Tal van hen stierven...

Ackerman zou met zijn volk de veste verlaten. En het Leeuwtje wilde mee. Ook zijn ouders en veel burgers verkozen nu de ballingschap. Midden in den nacht trok het garnizoen uit. Strijdend baande het zich een weg door het Fransche kamp naar Moerkerke.

— Vrienden, zei Ackerman, we hebben Damme niet kunnen behouden, maar we laten den moed toch niet zinken. We keeren naar Gent terug. En wee, als de vijand het waagt onze stede aan te tasten.

Leeuwtje zou de schildknaap van den hoofdman blijven. En we hooren in een ander boekje nog wel eens van hem.

De Fransche vorst stak Damme in brand.

Mevrouw van Ghistel en de zeven edelvrouwen verlieten de stad. Ze moesten erkennen dat Ackerman de mouter, barmhartiger was dan zij, die nu Damme verwoestten. Te Brugge vond mevrouw haar man terug.

De Mol zag grijnzend de vlammen, maar het spiet den valschaard, dat Ackerman en Diederik ontsnapt waren. Ook van den Mol hooren we nog wel nader.

EINDE.